

Які особливості виконання обов'язку направлення звернення за належністю в умовах воєнного стану?

Запровадження в Україні правового режиму воєнного стану, а також призупинення роботи окремих органів державної влади та місцевого самоврядування у зв'язку з війною, внесло свої зміни у процес здійснення їх повноважень та компетенцію.

З огляду на вимоги Закону України «Про правовий режим воєнного стану» (далі - Закон № 389-VIII) більшу частину повноважень на себе перебрали військові адміністрації. Вичерпний перелік повноважень військових адміністрацій встановлено частинами 2, 3 ст. 15 Закону № 389-VIII.

Відповідно до ст. 15 Закону № 389-VIII та п. 3 ч. 1 та ч. 3 ст. 78 "Про місцеве самоврядування в Україні" повноваження відповідного ОМС припиняються з дати набрання чинності Указу Президента про утворення відповідних військових адміністрацій (обласних, районних, населених пунктів).

З огляду на утворення відповідно до Указу Президента України "Про утворення військових адміністрацій" від 24.02.2022 № 68/2022 військових адміністрацій повноваження усіх обласних та районних рад було припинено. Водночас частково продовжують свою діяльність міські, селищні та сільські ради (крім тих де утворені військові адміністрації у населених пунктах).

Відповідно до ч. 5 ст. 5 Закону України "Про звернення громадян" (далі - Закон № 393/96-ВР) *звернення адресуються органам державної влади і органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам, організаціям незалежно від форми власності, об'єднанням громадян або посадовим особам, до повноважень яких належить вирішення порушених у зверненнях питань.*

Якщо питання, порушені в одержаному органом державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, об'єднаннями громадян або посадовими особами зверненні, не входять до їх повноважень, воно *в термін не більше п'яти днів пересилається ними за належністю відповідному органу чи посадовій особі, про що повідомляється громадянину, який подав звернення* (ч. 3 ст. 7 Закону № 393/96-ВР).

Отже, в умовах воєнного стану, під час розгляду звернень громадян, посадові особи військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування повинні належним чином відрізняти обсяг та зміст повноважень, якими вони наділені, з урахуванням особливостей ст. 15 Закону № 389-VIII.

Водночас, як діяти посадовій особі відповідного органу влади в умовах коли орган, до якого слід направити звернення, тимчасово не працює (наприклад у зв'язку з веденням бойових дій, руйнуванням приміщення, відсутністю значної кількості евакуйованих в безпечні регіони працівників тощо)?

В такому разі посадовій особі рекомендовано вжити таких заходів:

- спробувати скомунікувати з заявником через вказані у зверненні канали та надати роз'яснення щодо повноважень та компетенції; проінформувати щодо неможливості направлення звернення за належністю до установи, яка уповноважена вирішувати порушені питання, у зв'язку з тимчасовою призупинкою роботи;
- з'ясувати чи можливо направити звернення за належністю до вищестоящого органу, який за компетенцією може сприяти вирішенню порушених заявником питань;
- у разі відсутності такої установи, направити звернення за належністю до відповідної військової адміністрації області, району, населеного пункту, які можуть виконувати повноваження такого органу на період дії правового режиму воєнного стану (відповідно до п. 9 ч. 4 ст. 15 Закону № 389-VIII начальник військової адміністрації, зокрема веде особистий прийом громадян та забезпечує

на відповідній території додержання законодавства щодо розгляду звернень громадян та громадських об'єднань).

Важливо! В умовах воєнного стану, вважаємо за доцільне рекомендувати громадянам перед направленням письмових звернень звертатись на гарячі лінії відповідних органів та установ для отримання усних відповідей та роз'яснень. У більшості випадків такий підхід замінить необхідність витратити час на підготовку та направлення письмових звернень, а також допоможе заявнику оперативно вирішити відповідну проблему.

Також, в умовах воєнного стану громадянам слід усвідомлювати першочергову важливість завдань та функцій органів влади, спрямованих на захист державності та територіальної цілісності України. Тому варто використовувати своє право на звернення в крайньому випадку, не порушуючи, при цьому, повсякденних питань, вирішення яких не є невідкладним та не пов'язане з існуванням реальної загрози життю та здоров'ю.

Відповідно до ч. 3 ст 9 Закону № 389-VIII в умовах воєнного стану особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не несе відповідальність, у тому числі кримінальну, за рішення, дії чи бездіяльність, негативні наслідки яких неможливо було передбачити або які охоплюються виправданим ризиком, за умови, що такі дії (бездіяльність) були необхідні для відсічі збройної агресії проти України або ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту.

Таким чином, не підлягатиме покаранню посадова особа відповідного органу влади, яка не мала можливості направити звернення за належністю, у зв'язку з обставинами, що не залежали від її волі (напр. бойові дії, військове вторгнення на територію знаходження установи, виконання завдань, пов'язаних із врятуванням життя та майна тощо).